

Aan de Minister van Economische
Zaken
De heer mr. drs. J.G. Wijn
Postbus 20101
2500 EC Den Haag

| | | | |
|-----------|--|----------------|------------|
| Datum | Uw kenmerk | Ons kenmerk | Bijlage(n) |
| 18-1-2007 | | RL/PS/2007/012 | |
| Onderwerp | Wetsvoorstel implementatie Europese richtlijn dataretentie | | |

Geachte heer Wijn,

Op 12 december 2006 heeft u het Wetsvoorstel implementatie Europese richtlijn dataretentie voorgelegd aan Actal. U verzocht hierbij om een reactie voor 20 januari 2007. Op 11 januari 2007 hebben wij gereageerd met een verzoek om een onderbouwing van de kwantificering. Inmiddels hebben wij het onderzoeksrapport van het bureau VKA ontvangen. Sindsdien is er ook ambtelijk telefonisch overleg geweest over de kwantificering en mogelijke minder belastende alternatieven.

Het wetsvoorstel dient ter implementatie van een Europese richtlijn, die als doel heeft om de bestrijding van misdrijven te bevorderen door te zorgen dat historische verkeersgegevens bij telecom- en internetbedrijven gedurende een bepaalde periode op te vragen zijn.

Wij hebben de consequenties van het wetsvoorstel voor de administratieve lasten voor het bedrijfsleven en de burger getoetst. Wij toetsen op vier hoofdpunten:

1. Zijn de te verwachten administratieve lasten gekwantificeerd en is de berekening daarvan voldoende onderbouwd?
2. Is voldoende aandacht besteed aan alternatieven, die mogelijk minder administratieve lasten voor burgers en/of bedrijven opleveren?
3. Is binnen het doel van de wet of regeling ook gekozen voor het minst belastende alternatief?
4. Is gekozen voor een uitvoering met minimale administratieve lasten?

In beeld brengen administratieve lasten

De Memorie van Toelichting (MvT) geeft tot op zekere hoogte kwalitatief en kwantitatief inzicht in de omvang van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven. Wij constateren dat uw departement zich op het standpunt stelt dat de kosten van benodigde investeringen in ICT tot de overige nalevingskosten behoren en niet

tot administratieve lasten. Wij zien die investeringen als noodzakelijke voorwaarde om aan de informatieverplichtingen te voldoen.

Wij adviseren u die investeringen als administratieve lasten te behandelen.

Volgens de MvT bestaan de totale structurele administratieve lasten uit diverse posten. Enerzijds zijn er de kosten van de bevragingen zelf. Deze zouden onder een soortgelijke vergoedings-regeling kunnen vallen als de kosten van de huidige verplichtingen, maar dit is nog niet zeker. Dat zal in een AMvB nader worden uitgewerkt. Deze kosten zouden in het meest waarschijnlijke scenario kunnen oplopen tot € 15 mln. per jaar. Anderzijds zijn er ICT-afschrijvingen te verwachten ter hoogte van € 82 mln. in die periode van 5 jaar (oftewel € 16,3 mln. per jaar) en operationele kosten. Deze operationele kosten zullen in de komende 5 jaar stijgen van € 12 mln. naar ruim € 20 mln. per jaar aangezien een flinke groei in het aantal opvragingen verwacht wordt. De totale administratieve lasten zullen dus oplopen van ruim € 28 mln. per jaar naar ruim € 37 mln. per jaar in die periode van 5 jaar. Als de overheid zou besluiten de personeels- en administratiekosten bij bedrijven niet of maar gedeeltelijk te vergoeden dan zouden deze bedragen veel hoger kunnen uitvallen. Niet onderzocht is in welke mate bedrijven bepaalde gegevens al bewaren voor eigen doeleinden.

Er zijn nog veel andere aspecten onduidelijk, waardoor een kwantificering erg onzeker wordt, zoals:

- de snelheid waarmee de data opgeleverd moeten worden. Dit betreft zowel de snelheid waarmee basisgegevens als de resultaten van analyses beschikbaar moeten komen. In het wetsvoorstel wordt gesproken van "onverwijld" zonder aan te geven wat hier precies onder verstaan moet worden;
- de mate van automatisering bij kleinere bedrijven nu zij de mogelijkheid krijgen om zelf keuzes te maken op dit punt, omdat gekozen is voor het model van decentrale opslag;
- groei van het aantal bevragingen de komende 5 jaar (uitgegaan wordt gehanteerd van een jaarlijkse groei van 20%, maar dit is niet meer dan een aanname).

Een aantal van deze aspecten beïnvloeden elkaar waardoor de onzekerheid verder toeneemt.

Wij adviseren u zoveel mogelijk deze onduidelijkheden op korte termijn te minimaliseren, zodat de onzekerheid over de gevolgen van het wetsvoorstel afneemt. Dit betreft ten eerste het verschaffen van meer duidelijkheid in het wetsvoorstel. Dat zou bij voorkeur het opnemen van nadere bepalingen in wetstekst zelf kunnen zijn en anders het uitbreiden van de MvT. Zo dient met name duidelijk te worden hoe snel de gegevens geleverd moeten worden. Als er meer duidelijkheid gegeven wordt, betreft ons advies ook nader onderzoek (bv. naar de kosten van opslagmodellen in de praktijk).

Uw ministerie heeft laten weten dat er geen sprake is van administratieve lasten voor burgers. Verder constateren wij dat er mogelijk nog meer eenmalige kosten zijn dan uit de MvT blijkt, zoals kosten van kennisname, opleiding, etc. Ook het toezicht zou meer kosten voor bedrijven met zich mee kunnen brengen. Wij adviseren u in de MvT hier ook aandacht aan te schenken.

Alternatieven

In de MvT is aandacht besteed aan mogelijk minder belastende alternatieven. Zo wordt het bedrijfsleven veel vrijheid gegeven om binnen bepaalde randvoorwaarden de beste oplossing voor het eigen bedrijf te kiezen. De belangrijkste onderzochte alternatieven betreffen de bewaartermijn en de soort opslag van de verkeersgegevens. Wij constateren dat de Europese richtlijn lidstaten de mogelijkheid geeft om zelf een bewaartermijn tussen 6 en 24 maanden op te leggen. In het wetsvoorstel wordt nu uitgegaan van 18 maanden. Wij constateren dat er een afweging heeft plaatsgevonden tussen de kosten en baten van een aantal mogelijke bewaartermijnen. In de MvT wordt de mogelijkheid van een bewaartermijn van 6 maanden alleen kort genoemd. In dit verband wordt verwezen naar een onderzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam naar de optimale bewaartermijn. De onderzoekers bevelen een termijn van 12 maanden aan, maar uit de onderzochte cases blijkt geen noodzaak voor een bewaartermijn langer dan 6 maanden. In de MvT wordt een besparing van €14 miljoen voor het bedrijfsleven genoemd als dit scenario gevolgd zou worden. Derhalve adviseren wij dit alternatief van 6 maanden serieus te overwegen, mede gezien de onzekerheid rond toekomstige ontwikkelingen.

Wij constateren verder dat het alternatief van een centrale opslag van verkeersgegevens is onderzocht door het externe onderzoeksbureau VKA en als gunstigste optie voor het bedrijfsleven wordt gepresenteerd. Een van de redenen om dit alternatief te verwerpen is dat de omvang van de kosten daarvan toch niet geheel duidelijk is. Wij adviseren u deze optie nader te onderzoeken in de resterende voorbereidingstijd die de EU aan lidstaten gunt om de Richtlijn te implementeren. Daarnaast blijkt het wetsvoorstel op een enkel punt verder te gaan dan wat de Richtlijn voorschrijft. Met name de termijn dat locatiegegevens van de zendmasten bij mobiel telefoonverkeer bewaard moet worden gaat door het wetsvoorstel omhoog van 3 maanden naar 18 maanden en de verplichting wordt uitgebreid naar locatiegegevens van alle zendmasten indien de beller zich verplaatst. Deze kosten zijn niet apart gekwantificeerd en afgewogen tegen de baten van de uitbreiding. Wij adviseren u hier alsnog zorg voor te dragen.

Bovenstaande adviezen hebben tot doel de administratieve lasten voor het bedrijfsleven zo veel mogelijk te reduceren. Wij adviseren in dit verband verder om de toekomstige vergoeding van de kosten voor bedrijven niet te beperken tot personeels- en administratiekosten, maar uit te breiden naar alle kosten, die betrokken bedrijven vanwege deze wet maken voor de overheid. In dat verband adviseren wij om eerst vast te stellen welke gegevens door bedrijven voor eigen doeleinden

worden bewaard (en hoe lang) om de kosten daarvan uit te sluiten van de vergoedingsregeling.

Op grond van de bijgevoegde overwegingen komt het College tot het volgende eindoordeel over het Wetsvoorstel implementatie Europese richtlijn dataretentie:

Wij adviseren u het wetsvoorstel niet in te dienen, tenzij met het bovenstaande rekening is gehouden.

Hoogachtend,

R.L.O. Linschoten
Collegevoorzitter